

bokselskap.no, 2013 (ny versjon nov. 2014)

Camilla Collett: *Otte Dage i Hamburg*

Teksten i bokselskap.no følger *Samlede verker* (Mindeudgave), bind 3, 1913 og er basert på tekst hentet fra Universitetet i Oslo/Dokumentasjonsprosjektet (dokpro.uio.no).

Teksten er lastet ned fra bokselskap.no

Camilla Collett

Otte Dage i Hamburg

1837

[Del 1](#)

[Del 2](#)

[Del 3](#)

1.

k1

«Ein Mensch, ein Mensch!

Ein Königreich für einen Menschen!»

Th. Mundt.

Det er skjelden at nogen bekjendt Digter, noget berømt Navn forvilder sig til vort fjerne Norden. De Utaknemlige! Deres Tanker streife os kun som Halvbarbarer medens deres Produkter paa intet andet Sted i Verden blive læste med en renere, paa alle lavere Tilsætninger urørt Beundring end her, ja maaskee netop af den Grund at vi staae deres Person saa fjernt omgive vi denne med en Nimbus, som kun det ubønhørlige nærmere Bekjendtskab er istand til at forstyrre. Vist er det at denne Veneration kan gaae for vidt, da den strækker sig til det tilfældigste og trivialste ved deres Personlighed; saaledes see vi vor elegante læselystne Verden med graadig Interesse styrte sig paa den Notitze, at Bulwer gaaer med lyse Beenklæder, og at Heine hverken røger Tobak eller spiser Suurkaal, og ak – Nedskriverinden af disse Blade tør ikke rose sig af at høre til de fornuftige Undtagelser. Jeg havde læst Forfatteren af «die Nordseelieder» og da jeg kom til hans Fødeby, med hvilken hellig Ærbødighed opsøgte jeg ikke ethvert Spor af Digteren, medens jeg blot mødte hiin Kulde, hiin smaaelige Indignation, som man viser Mennesket Heine. Det er en smertelig Operation at adskille Digteren og Mennesket, men Erfaring lærer at man overalt er nødt dertil. Jeg lod mig imidlertid ikke afskrække ved den første Skuffelse: Jeg læste: «Charlotte Stieglitz, ein Denkmal», som underligt nok her først skulde falde mig i Hænde.

Ingen Bog i Verden har grebet saa dybt ind i mit Hjertes skjulte Traade som denne; kunde jeg forebygge at min Interesse ogsaa omfattede Forfatteren? Jeg er selv ikke enig om var Digteren eller Forsvareren af denne ædle Sværmerinde som meest opvakte den, og det Ønske engang at træffe ham, endskjøndt dertil var der liden eller ingen Udsigt. Min Sejour i Hamburg, var næsten tilende, da den gamle ærlige Rath fortalte at Theodor Mundt var kommen til Byen, at han ventede hans Besøg. Det glædede mig naturligviis, men nu begyndte jeg belært av saamange traurige Erfaringer at nedstemme mine Forventninger om hans Person. Man havde sagt mig at han var Læge og han selv synes jeg at erindre hentydede

derpaa i sin Bog, jeg udkastede da et Billede af en tør pedantisk gammelagtig Doctor som kommer i Morgenbesøg, og af Fruen blev buden til Aftens, og som derved retfærdiggjorde sit Navn af «Huusven». Hans herlige varme Skrift tilgive mig denne Idee om ham! Længe før i Begyndelsen af Vinteren havde Ch. St-s Portrait, som staaer foran i Qvartudgaven og hvortil hans forunderlig gribende Skildringer leveret den skjønneste Kommentar, begeistret mig, og vagt det Ønske hos mig at lære denne Kunstner, en ung Maler fra Berlin, at kjende; han opholdt sig netop dengang i H. og da jeg hørte Rath havde stiftet Bekjendtskab med ham bad jeg hiin engang at føre ham ind hos os. Gamle Rath, som gjorde ethvert Ønske af mig til en Befaling, havde heller ikke forsømt dette, men det blev uden Følger; den unge Maler uvist af hvilke Grunde viste ingen Lyst til at [lade sig see?] Imidlertid trøstede jeg mig let da jeg hørte ham skildre af alle der havde truffet ham, som en uhyre seig langweilig Schwatzer, som med intolerant Suffisance bedømte ethvert andet Product, medens han selv kun var en maadelig Kunstner. Det Portrait af Ch. S. var ikke af ham, det var bleven forvexlet med et andet, jeg ikke har seet, men som formodentlig ikke fortjener at nævnes sammen med hiint. Saaledes gik Vinteren hen, og Tiden til min Afreise nærmede sig; med Lysten til at see og tale med ham, svandt ogsaa hans Minde af min Hukommelse, da jeg ganske ved et Tilfælde blev bragt i hans Nærhed. Netop den samme Dag som Rath havde fortalt mig Mundts Ankomst, sad jeg ved Siden af Oscar og saae die Jüdin. Den dobbelte Nydelse som dette herlige Kunstværk skaffede mig og min elskede Broder, maaskee ogsaa en Smule Coquetterie (*skyldigt* eller *uskyldigt* vil jeg have indstillet) at kunne vise mig for Hamborgerne under Beskyttelse af hans glimrende Epealetter og kjække ungdommelige Skjønhed, og en saa værdig Fader, gjorde mit Humeur mere rosenfarvet end sædvanlig. Det lignede den blomsterrankedede Kjole med flagrende Baand jeg just havde paa. Ved Slutningen af anden Act vare en Herre og en Dame komne ind i samme Loge. Damen havde jeg flygtig seet da O. i en liden Raptus af ridderligt Galanterie, som visselig ikke findes i Hamb. tilbød hende sin Plads, hvilken hiin imidlertid formodentlig i den pludselige Overraskelse ikke modtog. Hendes Ledsager derimod, havde jeg ikke seet, men den hørøstede Stemme og egne suffisante Maade hvorpaa han førte Underholdningen der meest dreiede sig om Skuespillet, bragte mig dog til at tænke: hvem mon det er? Det er altid noget, naar man kan blive bragt dertil. Gamle Rath som sad bag mig kom min Uvished imøde og

fortalte at det var B., Maleren. Imidlertid, da jeg ikke dreiede mig om blev der ikke vexlet et Ord. Dagen efter da jeg var paaklædt for at gaae ud, blev jeg overrasket ved at høre at Mundt var inde tilligemed B. som jeg for første Gang hørte var en nøie Bekjendt af ham. Man ventede jeg vilde komme ind, der var bleven talt om mig. Altsaa nu skulde jeg see en Digter, en tynd Brædevæg skilte mig fra denne Guddommens Repræsentanter. En Tærskel kun, og denne skulde jeg selv overskride! min gamle Skræk for en saadan Optræden kom som lamslaaende over mig og kun den Tanke hvilket Rov jeg begik mod mig selv om jeg lod denne taabelige Frygt faae Overhaand, bekjæmpede den, jeg satte Hatten paa og gik om til den anden Dør som fører fra Gangen ind i Dagligstuen. Der ligger virkelig en forunderlig Talisman mod Frygt i en saadan Hat; man kan undflye hvert Øieblik under Paaskud af et uopsætteligt Besøg. Da jeg af Erfaring vidste at intet er daarligere end at vente ved Dørene indtil Modet kommer greb jeg det med et Slags fortvivlet Anstrengelse selv og traadte kjækt ind. Under Forestillingerne, Hilsenerne og min næsten hørlige Hjertebanken havde jeg endnu ikke ret seet ham og først da vi havde placeret os, han paa sin Plads i Sophaen, jeg ligeoverfor til Venstre Maleren, og Rath og Ræthin – jeg veed ikke hvor – havde jeg Roe til Iagttagelse. Ak nu kommer Knuden – Beskrivelsen.

Digtere, de moderne især, som skulle hente denne af Phantasiens Rige, stjæle saa ofte Træk af Virkeligheden for at forlehne den Sandhed medens man ved Skildringen af en simpel virkelig Tildragelse er saa tilbøielig til at lægge vel stærkt paa af Phantasiens Farver, og at undgaae dette sidste er det jeg vil omhyggelig vogte mig for. I de 10 Minutter jeg var inde, talte jeg neppe 20 Ord med Dr. Mundt. Han havde vendt sig til sin Naboe, og førte en temmelig ordknap Samtale, derimod havde Hr. B. med saadan Iver lagt mig i Beslag som om han forsøgte at indhente den Tid han havde forsømt. Var M. ordknap saa var jeg det Modsatte. Deels tvang mig B. til denne forcerte Ordriighed, deels søgte jeg i den at give min Forknyttelse det sidste Stød. Jeg vil derfor tilstaae, at jeg bagefter ærgrede mig over min Snaksomhed, som ikke er mig naturlig; thi vel var jeg forfængelig, men ogsaa beskeden nok til at frygte at jeg ikke skulde formaae at fortrænge dette første Indtryk som man siger er det overveiende, og jeg frygtede at dette første Indtryk af mig var ufordeelagtig. En ung Pige, saa ugenert, saa ordriig i 2de aldrig før seete Herrers Nærværelse! Da jeg efter et Quarters Tid recommanderede mig og gik ned af Trappen, forekom jeg mig, som en Bog i

denne Menneskestuderer og -kjenders Hænder, hvis frivole Titel ikke lader slutte til dens ærbare Indhold. Dr. Mundts Udvotes, havde dog overrasket mig. Fru Rätthin, havde vel sagt føren jeg gik ind, at det var «ein hübscher junger Mann», men da Fruen var temmelig ødsel med saadanne Udtryk, lagde jeg ingen Vægt derpaa. Denegang traf det dog ind, skjøndt jeg maae sige at dette Prædicat ikke betegnede ham; idet mindste er jeg vis paa at Faae, selv i det paa mandlig Skjønhed saa fattige H. vilde fundet ham smuk, og dog havde dette Ydre for mig, som har store Fordringer til den menneskelige Forms Skjønhed, noget særdeles tiltrækkende. Den Skjønhed der er skjult for Massen holder sig ligefrem skadesløs ved den dybere men tause Hyldning som enkelte Individualiteter yder den. Mundt var af næsten mere end Middelhøide, af slank Bygning og en vis Spædhed og Fiinhed i de enkelte Dele som jeg ikke kan kalde Tyndhed eller Magerhed. Hans Ansigt havde en ungdommelig Runding og Colorit, som det undrer mig han har kunnet conservere, thi han er en Mand paa nogle og 30. Hans Haar er mørkt og lokket, og temmelig rigt og dertil efter Faldet at dømme meget blødt, men som dog skjuler kun den ene Side af den smale udtryksfulde Pande. Profilet har intet udmærket, det viser fuldkommen den tydske Oprindelse. – Overgangen fra Panden til Næsen meget dyb og denne nedentil temmelig fremspringende. Hvis jeg gjerne vil forbigaae Øinenes Beskrivelse, da er det ikke fordi der intet kan siges om dem, men fordi mine Evner strande her; jeg er saaledes ikke istand til at forklare Udtrykket i disse Øine, men jeg har en Anelse om at i dem concentrerte sig hans hele Skjønhed. Saaledes kan undertiden den nedgaaende Sol udbrede over det fattigste Landskab en magisk Glands, der skuffer Betragteren. Man skjændte ofte paa mig som Barn, fordi jeg havde den Vane at stirre paa Solen med aabne Øine, havde jeg fortsat dette Experiment vilde jeg maaskee have lært at udholde Middagssolen i dens Glands – men neppe – M – s Øine. Der var noget i dem der bragte mig til at slaae mine ned ved et Blik af dem. Kan hans Øine udholde denne himmelske Sammenligning, saa var hans Mund desto mere jordisk, dens fyldige Læber sluttede til 2 Rader af de sirligste Tænder – (jeg er en stor Ynder af hvide Tænder) – denne Mund havde idealiseret noget af den Form man tillægger de Gamles Fauner. Han loe skjelden og aldrig høit, derimod smilte han ofte, og dette Smil der gjorde hans dybe Mundvinkler endnu dybere, endnu uudgrundeligere, ophørte altid pludselig, men over hele dette karakteristiske Ansigt var udbredt noget blidt Godmodigt, der indgjød

Tillid. Han talte lidet, med lav Stemme, der aldrig blev heftig, i sine Domme kunde ingen være mere overbærende end han og jeg hørte ham med mageløs Koldblodighed døie Andres, ved deres borneerteste Anskuelser taug han og smilte dybt og forunderlig – kort der lod sig ikke tænke et Væsen saa beskedent, saa fordringsløst, saa fjernet fra al Stræben efter Knaldeffect, alskens Affectation og Vindbeutlerie som hans. Man fandt ham som alle andre elskværdige Mennesker og dog var han anderledes, men man kunde ikke gjøre Rede for hvori det stak. Dette er allerede nok til at skaffe ham 2 Slags Fiender paa Halsen. En Digter er da værst faren af alle, han maae tilfredsstille det lunefulde Uhyre Publicum baade med Hensyn til hans Frembringelser og hans Person, thi de kunne aldrig abstrahere fra Digteren, men bedømme altid den Ene fra den Andens Standpunkt. Har derfor mangen fra M – s milde geräuschlose Væsen gjort Fordringer til hans Aandsproducter ville de finde sig ligesaa skuffet som de der kjende dem og ønske at see dem mere afpræget i ham; hos hine tabes *Digteren*, hos disse *Personen*.

2.

Gamle Rath havde buden ham til Middag og havde desværre ikke kunnet undgaae Maleren Hr. B. Min Sanglærerinde, Jødinden ligeoverfor, og Frøken F., en stor Velynderske af mig, traf tilfældigviis til, ogsaa blev vort lille Bord med Fader og Broder og de unge L – s omtrent paa 10 – 12 Personer. Jeg havde udtrykkelig forbeholdt mig af Fruen at hun skulde sørge for at jeg ikke kom ved Siden af B. thi om jeg end ikke kom til at tale med M. vilde jeg have Roe til Iagttagelser; men Fru L. er af de Mennesker, om hvem man siger: «hun har den bedste Villie», og saadanne sætte skjelden noget igjennem. Da Fader havde sadt sig øverst ved Bordet vilde jeg placere mig ved Fløien til hans Venstre, M. tog Stolen ved min Side i Beslag, og vi vilde netop sætte os, da Rath under Paaskud af at vi maatte sidde i Bunterad, (hvilket jo alligevel kunde gjøres) vilde trække mig bort fra min Plads som jeg dog haardnakket forsvarede ved at klamre mig til Stoleryggen. Hvor herligt vilde jeg ikke været placeret! Fader til Høire M. til Venstre, jeg hører bedst paa venstre Side – M. i Lys, jeg i Skygge, den nødvendigeste Betingelse for at befinde mig a mon aise ligeoverfor en Bordcavaleer; men Rath var ubønhørlig og Fruen kom mig ikke til Hjælp – han

hvilede ikke førend han havde placeret mig paa venstre Side af M. og i næste Øieblik havde jeg Hr. B. paa den anden og Frøk. F. indtog min Plads. Baade denne og den omtalte Sanglærerinde H. ere 2 respectable fortræffelige, med megen Snak begavede Damer; i Betragtning af den sidste Egenskab troede jeg saameget lettere at kunne være taus Jagtagerinde og foresatte mig det, men B. lod det ikke komme dertil og da hine bestandig holdt M. i Aande, kom vi til at vende Ryggen mod hinanden næsten uafbrudt. I Førstningen ærgrede jeg mig derover, men B. forsonede mig efterhaanden, han var uagtet sin Vigtighed og Ufordragelighed temmelig indviet, han fortalte mig mange interessante Ting om Charlotte S., Berlin, M. o. s. v.

Et Par Gange blev Samtalen almindelig. Man talte om Steffens, og Mundt var den der ogsaa ydede vor berømte Landsmand sin Paaskjønnelse. Det er, bemærkede Maleren til mig med lavere Stemme, overraskende at høre M. tale om S. saaledes, thi denne er netop en av hans ivrigste Modstandere. Et Par Gange da jeg drog Aande efter Oxestegen og Maleren ved Bordet, vendte M. sig om til mig og spurgte hvorledes jeg leed at være i Tydskland – det var den første Tiltale. – Jeg elsker vel Tydskland, svarede jeg, men naar jeg kunde boe hvor jeg vilde, vilde jeg ikke vælge H. til mit Opholdssted. Han smilte og syntes at kunne begribe dette meget vel, men fordrede ikke desmindre en nøiere Forklaring. Jeg klagede da over Aanden, over den Pengespeculationsaand, der gennemtrængte Alt, det utaalelige Hovmod der i det selskabelige adskilte Klasserne fra hinanden, den rædsomme Materialisme – kort jeg veed ikke hvad – man maae have været et Aar i H. for at blive veltalende i det Capitel, og det var jeg – og sluttede med da han vedblev at smile saa besynderlig uden at sige noget – at det burde jo egentlig for en ung Pige være nok, naar hun kan paa et saadant Sted gaae paa Baller, Comedie og frequentere alle Adspredelser; men for en norsk er det ei nok, hun har altid nogle Interesser à part som i H. ikke finde ringeste Gjenklang. Ingen kjender vor Litteratur, vor Politik, vore Forhold – det hele Scandinavia er dem et terra incognita. I dets Sted skal man sig af al Magt interessere sig for dem, og sætte sig ind i deres Interesser, der ere mig modbydelige i enhver Henseende – man skal beundre denne lille Stat med sine forædte Senatorer, ⁿⁱ denne tomme Glands i Selskaber, denne latterlig-fornemme Tvang som man giver Navn af den gode Tone, disse aandfortærende Smauserier og den usigelige Tomhed og indre Raahed, der skjule sig under alt dette – Handel, Handel aander Alt, her som Alt

forhandles, det Høieste, Ædleste er tilfals for klingende Mynt, Alt maales med en Alen og veies paa Krambodvægtskaal, Mennesker og Menneskeværd – – – – –
– –

Jeg fik ikke endt denne Elogi over H., vi stod op fra Bordet, og det var meget beleiligt, thi nu kosted det mig megen Umage faae den endt. Saa sammenhængende i lang Tale blev den nu heller ikke fremført men afbrudt ved korte Spørgsmaal eller Bemærkninger fra min Tilhørers Side.

Vi drak nu Caffée i næste Værelse, mit lille Cabinet. Frøken F. og jeg havde placeret os i Sophaen og Hr. B. indtog ligeoverfor os en saadan smægtende Stilling som en Troubadour der har faaet en Kurv, at jeg spurgte om han spillede paa Guitar, det maatte han bestemt gjøre. Hvoraf slutter De det spurgte M. Jeg kunde ikke angive nogen anden Grund end at Hr. B. paatrængte denne Idee. «Det maae da være at han seer saa verliebt ud,» svarede han. Det befandtes at han virkelig spillede, jeg hentede i Forglemmelse Fruens Guitar, endskjøndt der gennemfoer mig en bitter, smertelig Følelse ved at see den brustne Streng. Han havde afrevet den. Saaledes forvandles Spøget selv til Sorg for mig. Imidlertid reddede dog den brustne Streng mig fra Hr. B.' Musik. Den blev aldrig siden sat istand. Fader havde spøgende benævnt M. junges Deutschland, derved faldt Talen paa Heine. Frøken F. kom nu paa sin Yndlingskjæphest og fortalte M. at jeg drev et Slags Afguderie med H. uagtet jeg bad om Naade og raabte at jeg havde lidt nok for denne Sag. Da jeg kunde komme til Orde vendte jeg mig til M. og fortalte hvorledes jeg i min schuldlose Verehrens første Uerfarenhed havde gjort hans Moder et Besøg, et Skridt som jeg maaskee hjemme ikke havde vovet, men i H., hvor jeg maatte troe mig ubekjendt og ubemærket havde jeg ikke kunnet modstaae den Nysgjerrighed at see hende «in dessen selig süssen trauten Nähe ergreift ihn oft ein demuthsvolles Zagen», men dette Skridt hvor uskyldig i selv var ligesaa lidt bleven mig tilgivet der. Fr. F. meente der var intet Ondt i det, kun at jeg drev min Beundring for vidt, og at det eneste der kunde helbrede mig var hans personlige Bekjendtskab, og nu gik det løs paa ham med en Hamburgerindes hele Hadskhed. Jeg paastod derimod at Bekjendtskabet med ham hverken vilde gjøre fra eller til, da min Beundring alene var ydet hans Digte, og deraf havde Tilfældet spillet mig det Skjønneste i Hænderne, hans senere saa meget udskregne Frembringelser kjendte jeg slet ikke, men at hun paa

Hamburger materiel Maneer ikke kunde adskille Personen fra Digteren og heller ikke tiltroede andre det. M. lod til at morre sig ved denne Strid, og nu fortalte jeg ham mangt et comisk Træk af H – burgernes Maade at bedømme ham (H) paa. Blandt andet hvorledes jeg engang i et Selskab havde forsøgt at forsvare ham, men blev næsten overdøvet af Fortællinger der skulde nedsætte ham, men som oftest havde den modsatte Virkning, en liden, tyk, riig Dame, en Skjønaandinde, førte især Ordet med megen Bitterhed. «De maae ikke troe, 'mein Fräulein', at han er saa interessant, saa underholdende, saa vittig i sin Omgang som hans Skrifter lade formode» – og saa fortalte hun et Træk af ham der skulde give min Interesse for ham Naadestødet. H. var i et Selskab. Efter Bordet havde endeel Damer trukket sig ind i et Sidekabinet og var i en livlig Passiar da H. traadte ind og afbrød den. Længe sad han i sin nonchalante Stilling i en Lænestol uden at mæle noget og de andre vovede heller ikke at gribe Traaden til deres Samtale igjen, de ventede Alle paa en geistreich Bemærkning, et Stikord fra H. Læber. Endelig siger han: «Heute ist das Wetter hübsch.» Det var alt.

Da jeg hørte denne Historie, forsvarede jeg ham ikke mere og lod Mad. beholde Pladsen. Jeg var overbeviist. Jeg var overbeviist om at jeg var et dumt Fæe hvis jeg vilde inklade mig paa at overbevise disse Mennesker, der ikke kunde forstaae at der i H.s laconiske Bemærkning laae den bittreste Persiflage over dem, over sig og det hele Selskab og alle Selskaber i den hele vide Verden. Disse Folk forlanger en Lystighedskræmmer, en selskabelig Hanswurst i den store Digter. –

Men tilbage til vort lille Selskab. Der blev proponert Musik. Først sang H. D. min Sanglærerinde en Bravourarie af Huguenotterne med megen Kunst, men hendes Stemme er noget udsunget og derpaa beredede jeg mig til at synge Duetten af Faust. De Andre havde paa Fru L.s Anmodning som kjendte min Svaghed trukket sig tilbage i Stuen, og det gik mod Forventning godt. H. D. sagde at jeg aldrig havde sunget med mere Udtryk. Imidlertid yttrede Ingen, undtagen Fader der første Gang hørte det noget herom. Da jeg begyndte paa næste Duet efter Göthes Ord, rastlose Liebe, lænede jeg mig modig mod Væggen, og havde allerede rolig tilladt, at M. og Hr. B. havde posteret sig i den aabne Dør fire Skridt fra mig, men neppe havde jeg sunget 2 Stropher da sank dette Mod for M – s besynderlige Blik han havde fæstet paa mig, jeg gjorde en afværgende Bevægelse, som de strax fulgte. Og jeg sang. Atter blev der mumlet noget derinde

men jeg veed ikke hvad det var. Nu sang H. den store Arie af Julie og Romeo med et Udtryk, et lidenskabeligt Liv og saamegen naturlig Smag – thi det er ingen dannet Pige, at ikke alene Alle saalænge Sangen varede gave tause deres Bifald tilkjende, men da den var endt ilede M. hen til hende, og saavidt jeg fra min Krog kunde høre overøste hende med smigrende Lovtaler, deriblandt havde han, som jeg siden fik høre, sagt hvor urigtigt det var af hende at berøve Scenen et Talent som hendes, og gav hende de mest glimrende Opmuntringer til endnu at træde op. Da jeg hørte ham pludselig saa veltalende gennemfoer mig lille jaloux Følelse. Altsaa hun kunde bringe ham til at tale – tænkte jeg. Men i næste Øieblik følte jeg at han ikke vilde have sagt dette til mig, og jeg var stoltere i hans Taushed. Selv om jeg havde været en saa stor Kunstnerinde som H. havde han ikke tiltalt mig saa, og aldrig opfordret mig til at bestige Brædderne. Strax efter anbefalede de to Herrer og uagtet nogle venskabelige Forestillinger fra Værtinden at det var saa tidlig endnu, gik de. Naar en overlegen Aand som ved et Tryk har holdt de Underlegnes fangen, bortfjerner sig, gjøre disse deres Frihed gjældende paa den mest bemærkeligste – det vil sige støiende Maade. H. D. formodentlig beruset af al den Virak, og Fr. F. bleve ved hans Bortgang dobbelt hørøstede og muntre. Mig havde da han lukkede Døren et frygteligt Øde bemestret sig, som jeg søgte at skjule under min sædvanlige Restance en forceret Lystighed. Hvorfra skrev dette Øde sig. Var det over hans Bortgang, jeg kjendte ham jo ikke, havde blot seet ham en Gang – ?

Jeg kjendte ham førend jeg saae ham. Intet i Verden gaaer mig over Berørelsen med en beslægtet Aand den være sig mandlig eller qvindelig. Dog helst mandlig. Hvilken Nydelse at blive forstaaet, at blive fattet ogsaa uden Ord. Det er saa trættende at tale, men ak hvor rædsomt skjelden skeer dette og tilsidst bliver man kjed af idelig at banke paa hvor den tomme hule Klang møder os.

Men finde vi os i Nærheden af et Væsen der forstaaer os, hvilken Glands hvilken Betydning faaer ei den ligegyldigste Samtale. Sjelene tale et stumt rigt Sprog, uden at nogen mærker det, thi man musicerer og taler om Veiret, og drikker The ligesom før. Det forekom mig som M. og jeg kunde forstaae hinanden. Da han lukkede Døren havde et frygteligt Øde bemestret sig mig. Omendskjøndt Sang i dette Øieblik var mig det modbydeligste saa greb jeg dog dertil. Alle Duetter bleve tagne frem, alle Solopartier, og jeg sang – jeg opbød alle

mine Kræfter – inde i Hjertet Kulde og Tomhed med glødende Kinder, og jeg sang indtil jeg ikke kunde mere, og man spiste til Aften og jeg var munter og man loe.

Et Par Dage vare forløbne. Vor Afreise var fastsat til den næste Mandag. Løverdag havde vi tilbragt en lang *piinlig* Dag i Familien H – e og der taget Afskeed. Jeg ventede ikke at see M. mere og havde maaskee over Dagens Kampe ikke tænkt paa ham. Da jeg Søndag Formiddag klædte mig paa til en Afskedsvisit hos Senator D. kom Fru L. ind og fortalte at han var inde hos gamle Rath og havde spurgt efter mig. Hun hjalp mig da hurtig Kjolen paa og vi traadte ind. Fru F. indfandt sig ogsaa og snart havde vi rangeret os i en hyggelig Kreds rundt om Frokostbordet. M. for Enden af Bordet – jeg i Sophaen – ligeoverfor mig det ærværdige gamle Par, og Frøk. F. ved Vinduet, og der kom en ualmindelig livlig Underholdning i Gang. Gud veed om det var ved Tanken om Reisen og den deraf udsprungne Vemod der rørte saa nær til sit andet Extrem Overgivenhed, vist er det at jeg var i rosenfarvet Humeur, det smittede de Andre, selv M – s Ordknaphed tøde op, han blev næsten munter og snaksom. Han yttrede strax jeg kom ind Lyst til at lære vort Sprog, som han fandt saa smukt naar vi taledede, deels for at komme til de Skatte som jeg forsikrede vor nordiske Literatur gjemte. Derved kom Talen paa min Broder; jeg havde tilfældigviis blandt mine Bøger et Par Bind af ham, dem hentede jeg for at han kunde see hvordan en norsk Bog saa ud. «Siden det er Deres Alvor at lære vort Sprog saa skal De her faae en god Grammatik,» og præsenterede ham dermed *Spaniolen*, det Digt af H. jeg sætter høiest. Han bad mig om en Idee om det, og den søgte jeg nu at give ham saa godt jeg kunde. Efter at jeg havde givet ham et Afrids af Form, Sujet og udhævet nogle af Vendepunkterne forsøgte jeg – jeg erindrer ei hvorledes opfordret – at oversætte et Stykke, og valgte de smukke Vers: «Da af et Kobbelt Kongetigre jaget, Frankrigs Løve i Oceanet sprang.» Det gik visselig over min Forventning godt, jeg vovede mig, uden Frygt for at brække Halsen, med et Mod og en Begeistring der ikke tillod nogen Gêne eller Affectation ind i disse svimmelhøie Udtryk, og havde den Satisfaction at vor Digter ikke alene med Tegn til Interesse og spændt Opmærksomhed, der søgte at hindre enhver Afbrydelse af de Andre, hørte til, men da jeg havde endt og Fru L. spøgende bemærkede hvor echaufferet jeg var bleven sagde han at han var «erstaunt über mein dreistes Deutsch, und wahrhaft poetischen Wendungen»! Digtet lod til at have overrasket ham. Han stod i det

Øieblik i den Vildfarelse at det var O. som han sidst havde seet hos L – s, der havde skrevet dem, men da jeg spurgte ham om han syntes «der ehrliche Junge» saa ud til at skrive saadanne Vers, smiilte han, og meente han saae «allerdings jung und unschuldig aus». Jeg bad ham beholde det Exemplar og tage sig endnu et af H – s Arbeider ud, han valgte da paa min Recommendation «irreparable tempus». Om han end aldrig lærer at forstaae dem, kan han jo betragte dem som en anden Curiosa, et ægyptisk Snurrepiberie, kort, som et *norsk* Digt. Han takkede mig og bad mig tillade at sende noget af hans seneste udkomne. Min Veninde i Norge har spurgt mig om «literairisches Codiakus» af Thomas M. Her smiilte han med sit korte Smiil og jeg har siden tænkt det gjaldt min Feiltagelse af Navnet, og svarede at han desværre ikke kunde give mig dette da det tilligemed alle hans tidligere Arbeider var forbuden. «Det er Skade, sagde jeg, thi jeg er just en Elsker af forbuden Frugt.» Dette turde jeg sige til ham uden Frygt for at mistydes. Men denne Formiddag havde vi Privilegium paa at gaa lidt udenfor den sædvanlige Udtryksmaade, som den hverdagslige – nykterne Convenienz foreskriver os. Vort Lune var nu engang rystet, det perlede og skummede, uden derfor i mindste Maade at overstrømme Randen – Grændserne for det Passende. Det gik Slag i Slag mellem de 2de Hovedpartier, M., Frøk. F. og mig. Raths Vidtløftighed kom ikke engang tilorde og Fruen skar Smørrebrød hvortil vi ikke sparede Saltet. Nu kom ogsaa Hr. B. til. M. modtog ham temmelig koldt, og det var tydelig at mærke at han var kjed af at have ham som en Skygge efter sig. Han satte sig heldigviis langt fra mig, mellem M. og Rath, og den sidste blev et Slags Lynildsafloder for hans uendelig langtrukne Demonstrationer, som nu blot tildeels naaede mig, derimod kunde han ikke aflede hans Blik, som med en vis dum sørgmodig Smægten i alle Mellemrum og naar det lod sig gjøre slog ned hos mig, dog uden at tænde hvis det er fornødent at forsikre. Samtalen blev ved hans Mellemkomst mindre gemytlig, omendskjøndt vor Udtryksmaade beholdt det samme drillende overmodige Præg. *Apropos om gemytlig*, jeg spurgte M. hvad da dette Ord som man saa ofte brugte strængt betydede, og bad ham om Forskjellen mellem Hjerte og Gemyt. «Hjerte,» sagde han, «kunde mange have uden derfor at have Gemyt, til dette udfordredes endnu visse Sjels Egenskaber der forædler og uddanner hiint. Hjerte er altsaa Grundvolden, den frugtbare Jord, hvoraf der ved Dyrkning kan fremspire Gemyt. Gemyt er *Hjerte* og *Sjel* forenet.

Sagde Du ikke saa? O tilgiv mig hvis jeg citerer falsk. Af Frygt derfor vover jeg neppe at lade dig tale. Disse Optegnelser skulle heller ikke fremstille *Dig*, kun mine Tanker og Fornemmelser ligeoverfor Dig – hvorledes skulde jeg kunne det? Som Brudstykker af en Dagbog maae de betragtes og det af et Fruentimmers Dagbog.

Det er intet kunstigt Arachnearbeide, det er en simpel Væv af hjemmespundne Tanker og Udtryk – glimter der enkelte lyse Guldstriber paa den mørke beskedne Grund da er det *ham*, hans Aand.

Men Maleren fik fat paa min Present til M. og nu skulde der Forklaringer. M. talte meget smigrende om H. til ham understøttet af Fr. F. og jeg maatte døie en heel Deel Henrikske Anecdoter som hun vel havde snappet op henne hos Reimers hvor der altid komme Norske, og nu kom Talen igjen hen paa ham. Maleren spurgte paa sin ziirlige Maneer hvor han opholdt sig, hvilken Ansættelse han havde – «Ingen» – hvad han beskæftigede sig med. «Er schreibst und suchst ein Amt und kriegst keins,» svarede jeg tørt, men om jeg havde sagt han styrer Riget, han er Stadtholder, havde et stoltere Blik og Følelse ikke kunnet ledsage disse Ord – Denne Overgang var imidlertid saa uventet at vi alle brast i Latter – kun M. var alvorlig, undtagen hans pludselige Smil hvori denne Gang den gode Sags Martyrdom aabenbarte sig. Medens vi saaledes sad og gjorde os tilgode med de deilige Havejordbær blev der bragt mig en ziirlig Billet fra Mad. Hesse, ledsaget af en prægtig guldbroderet Fløielspose. Jeg havde aldrig seet et saadant Væsen, og der blev en almindelig Deliberation over dens Bestemmelse, endelig udfandt M. at den store Poses Øiemed var at gjemme de Tørklæder jeg vilde udgræde ved Skilsmissen fra Hamb. deri, og Mad. H. ventede vist da, der vilde komme ein «thränenschweres Tuch» deri. Frøk. F. mente at deraf blev intet og gjorde mig comiske Bebreidelser for min Lystighed og straalende Humeur Dagen før Afreisen. Jeg forsikrede med Haanden høitideligen hævet at jeg var dybt vemodig stemt, men loe idetsamme høit. Det er hiin uforklarlige tilsyneladende ugrundede Latter som jeg saa ofte gjør mig skyldig i og ofte har paadraget mig Fortrædeligheder eller selv Bebreidelser, og der er mig ligesaa gaadefuld som de Andre. Der gives Øieblikke, skjelden kostbare Øieblikke, hvor jeg er lykkelig uden noget bestemt Hvorfor, jeg er det i mig selv, jeg føler og nyder min Existence og da naar jeg ikke kan støie og hoppe og springe bliver der ingen anden Udvei for denne indre Jubel end Latter, – jeg kan lee høit for mig selv. Da M. var gaaet blev

Hr. B. igjen, han holdt mig gruelig op med sit lange Snak om den Begunstigelse M. havde nydt i en Present af mig, men jeg søgte ganske rolig at gjøre ham forstaaelig at det ikke [var] M. der havde modtaget min Gave men Digteren. Her kunde ikke være Tale om nogen personlig Interesse. Gud veed om han forstod det, men endskjøndt jeg stod som paa Gløder for at komme bort, og havde for at betegne ham det taget Hat paa, holdt han mig dog længe op. Han bad mig hvis vor Reise muligens blev udsat om den «Lykke» at turde male mig, og L – , som han vilde forære dette Portrait understøttede hans Bøn. Jeg kunde ikke sige ham reent ud at jeg havde megen Ulyst, men beklagede at Reisen vilde hindre mig i at profitere af hans artige Tilbud. Siden, da han gjentog sine Anmodninger gjennem L.s, thi jeg paste paa at jeg ikke traf ham, fik jeg aflenet dem under jeg veed ikke hvad for Paaskud. Man vil spørge hvorfor jeg var saa streng og lei mod denne Maler. Han var selv saa lei, en reen Personification af tydsk Ufordragelighed. Han havde Knebelsbarter og forgav mig [med] dem og Complimenter. Endnu slap jeg ikke – han bad mig om min Adresse da han haabede at besøge Norge, rev et Blad ud af sin Tegnebog, hvorpaa jeg maatte skrive Navnet paa vort ærlige E. – endskjøndt jeg havde heller skrevet Blocksbjerg, hvis der havde været noget Haab om at faae sendt ham did. Kl. blev 3 inden jeg kom til D. –

Om Aftenen netop da Fader og jeg stode i Begreb med at gaae i Operaen (Gustav) kom de lovede Bøger fra M. tilligemed et Brev. Jeg aabnede det og vilde læse, men Fader drev mig ubarmhjertig afsted og stak Brevet til sig. Under Operaen tænkte jeg paa det men vilde ikke bede derom. Fader syntes at have gjettet mit Ønske og rakte det i en af Mellemakterne. Jeg sagde til Fru H., der spurgte, at det var et Brev fra Digteren M. som vi havde lært at kjende, men for at undgaa Drøftelser og Drillerier lod jeg hende blive i den Formening at det var stilet til Fader. Imidlertid læste jeg det med den ligegyldigste Mine og indsugede Ordene. Denne uendelige Zarthed og Fiinhed i Udtryk, denne sande ærbødighedsfulde Tone uden Stræben efter at være galant, denne Simpelhed og Hjertelighed uden ringeste Svulst – aldrig har jeg læst et smukkere Brev, endskjøndt saa kort! – Han siger mig ingen Complimenter, og dog følte jeg mig smigret. Det er fuldkommen fiint, hverken for meget eller for lidt, omendskjøndt det slutter med et «Gott verleihe (?) Sie, Verzeihung für den langen Brief!» Hvorfor maatte hans Bøger forstyrre det rene varme Indtryk af hans Brev. Det

tilgiver jeg ham ikke. Om Aftenen før jeg lagde mig slog jeg hans «Situationer og Skildringer» op og der faldt mit Øie rigtignok paa Skildringer af et saa skammeligt Slags, at jeg oprørt kastede Bogen, og ærgrede mig i Søvn over ham. Næste Dag gjennemlæste jeg det Hele, og endskjøndt jeg fandt mig noget forsonet ved det Øvrige, da jeg nok havde truffet paa det værste Sted, kunde jeg ikke nægte at Alt bar et vist sandseligt Præg, og jeg skrækkedes for en Phantasie der altid hentede sine Billeder fra den Verden. Naar jeg tænkte paa at jeg maatte takke ham for Bøgerne (vor Reise var nemlig udsat, og jeg kunde altsaa vente at see ham endnu) og derved paa en Maade erindre ham om at jeg havde læst dem blev jeg ganske heed om Ørene. Jeg var næsten forbittret paa ham fordi han havde valgt disse – men saa erindrede jeg, at han ingen andre havde, han havde jo beklaget ikke at kunde sende mig dem jeg ønskede af hans Skrifter. Maaskee har han fundet mig saa liberal, saa fri for Snerperie at han intet befrygtede i Valget af sin Present. Med disse Betragtninger søgte jeg at raisonere min Fortrydelse bort. Det lykkedes maaskee for en Deel, men ikke ganske endnu den Dag idag ønsker jeg at han ikke havde givet mig disse Bøger.

Om Torsdag kom M. i Visit. Jeg var alvorlig og lidt mer afmaalt mod ham end sædvanlig. Om hans Bøger talte jeg ikke. Der var traadt noget fremmet mellem os. Han var ogsaa stille, eller blev det og jeg var befangen – var det maaskee af Frygt for at opdage atter en nye fremmet Streng?

Vi havde tilligemed Fader aftalt en Tour til Blankenese, hiin for sin romantiske Eiendommelighed bekjendte, omt. 2 Mile fra Altona beliggende Fiskerlandsby, og M. der til Rath havde yttret det Ønske at gjøre en Landtour med os blev buden med. Lørdag blev bestemt. Fru L., Rath, Fader, M. og jeg.

3.

Dagen kom, og var skøn og klar. Reisen var fastsat til Kl. 11, men allerede 9 var Fru L. og jeg det smukke Veir og M. til Ære i pyntelig snehvid Dragt, og min Battistes Kjole med Pelerine med Brüsselerkniplinger, fik et mere elegant Snit end jag egentlig vilde, thi i Dragt maae intet søgt findes, men passe til den Leilighed man tager det paa. Da det endnu var saa tidlig, vilde jeg gjøre et lidet Sving over til Mad. H., Posens Skjænkerinde, og bringe hende en Morgenhilsen, og tillige vise hende «que j'etois belle», thi hun interesserede sig levende for mit

Toilette, og roste eller dadlede, det første altid naar jeg var i Hvidt med himmelblaat Shallet. – Nedkommen af Trappen, haabede jeg at slippe ubemærket forbi – forgjeves – vor Cerberus, til hvis graadige Nysgjerrighed Enhver Kommende og Gaaende og alt hvad der aandede i dens Naboskab var hjemfalden, passede ogsaa paa denne Gang, og jeg maatte paany beundre den Sikkerhed hvormed den ikke lod noget Offer undslippe sig. Denne Cerberus var en gammel rig tyk Mad. B. der boede i nederste Stok. med sin eneste Søn.

Jeg vil ikke indlade mig paa nogen nøie Charakteristik over denne Dame, men hendes Historie er saa mærkelig at den fortjener at omtales med et Par Ord. I hendes Ungdom giftede en ellers ganske forstandig Mand sig med hende, men strax efter blev han forrykt, og hun der elskede ham for høit til at taale denne Ulykke, skilte sig ved ham; neppe var det skeet saa blev han frisk igjen og reiste til Sverrig hvor han giftede sig uden at blive forrykt, og har 8 Børn, og hun sidder igjen med hendes Adolph og har Tid til at reflectere. . . Forresten var det et grueligt Fruentimmer men en meget agtværdig Kone. Med sine mange Besøg hos os – ovenpaa – var hun enten til Besvær eller til Moroe efter som vi vare i Humeur til; til det Sidste bidrog væsentlig hendes Toilette hvoraf især hendes Kapper vare bemærkningsværdige af en monstreus Omfang, da de skjulte en Indballering som nogensinde kunde blive betragtet med mistænkelige Blik af en Toldvisiteur. Da jeg kom ned af Trappen gjorde hun store Øine da hun saae mig en grande parure at ville gaae ud saa tidlig; hun søgte saa fiint at faae det at vide, men jeg tilfredsstillede kun halvt hendes Nysgjerrighed ved at sige jeg vilde blot hilse paa Mad. H., og denne steg vist i en utaalelig Grad da M. i det samme kom, og uden at mærke at det var mig som han vel ikke formodede saa tidlig paafærde, vilde ile forbi men nu pludselig kjendte mig og standsede. Madamen retirerte. Det er intresant at iagttage en Persons Miner i det Øieblik han bliver os vaer, uden at formode det. Vi overrumple dette uvilkaarlige sande Udtryk af Sjelen førend det har faaet Tid til at maskere sig. Dette Udtryk, det udgaae fra et godt eller slet Indtryk af os, er det eneste uforstilte det eneste man sikkert kan lide paa. Da M. med den ligegyldigste Mine af Verden vilde streife mig forbi, vexlede denne pludselig til noget som jeg ikke veed hvad var. Han rødmede. Jeg er overbeviist om at M. rødmede, idet han næsten forvirret gjorde nogle Bemærkninger over det skønne Veir der begunstigede vor Plan, og jeg ganske hvid [heed?] i Ansigtet gav nogle stammende Svar, og for at afbryde dette pinlige tête a tête, sagde jeg at

jeg vilde først besøge en Veninde i Nærheden. Der gives Mennesker der slet ikke ere skabte til nogen tôte a tôte med hinanden.

Endelig sade vi i Vognen, Fader og M. paa Forsædet, denne sidste lige overfor Fruen og Fader for mig. Gamle Rath blev upasselig og sparede os saaledes for den Fornøielse at tage ham paa Skjødet, thi hvor besynderlig luftig hans Skabning er, vilde dog dette have blevet noget byrdefuldt, og paa anden Maade skjøner jeg ikke vi kunde have rummet 5 i en Vogn. Jeg forbigaaer Skildringen af vor Kjøren derud. Vor Stemning var, som enhver saadan i Begyndelsen blandt et Reiseselskab der, smeddede sammen i en Vogn, ikke ere nøie nok bekjendte, men alle dog af mere eller mindre Betydenhed, noget «beengt». Det værste er at man er nødt til at see paa hinanden; under disse Omstændigheder er det klogest at byde kjækt Trods, thi seer man til Siden, eller ned, saa giver man sig just til Priis. Vor Calesche var opslagen for Støvet, og vi havde ingen Paaskud til Parasollen. Ved denne Leilighed opdagede jeg at M. var i fineste, sorte Antræk, og havde en sort Atlaskvest med røde Rosenknupper; jeg havde nær brudt ud i Beundring over den. Da vi kom i Nærheden af B. talte M. om at introducere os i en Familie derude, noget jeg erindrer han lod sig forlyde mig da han blev invitert, men nu tilføiede han at han havde meldt os til denne og at man ventede os. Det var en Ven af ham, Lappenberg, der baade var lærd og gift med en Millionairs Datter. Hiin Bauer som boer i et Palads, i sin for sin umaadelige Omfang og sin Skjønhed vidt berømte «Bauersche Garten». Svigersønnen L. (oprindeligt en Nordmand, en Laplænder) boer ogsaa paa Havens Terrain, der strækker sig i yndige Skraaninger langs Elbens Bredder og berører med den ene Ende Landsbyen. Vi bleve overmaade galant modtagne i denne Familie. Den unge Kone med et blegt, interessant men noget jødisk Physiognomie, tog sig meget venlig af mig, ud i Haven hen til et Bord hvor jeg fandt en Forsamling af 15 – 20 Damer, i enhver Alder og som det lod til paa et vist huusligt Snit, bestaaende af blot Familie, Tanter, Bestemødre og hvad disse respectindgydende Navne alle hedte. Der sadde vi Fru L. og jeg midt i denne Gruppe af lutter fremmede og lutter Fruentimmer – jeg tænkte paa Fürst Püchler Muscaus Skildring af en lignende og om jeg end af Ærbødighed for dette Navn ikke vil forsøge nogen, tør jeg dog paastaae, at hans Fornemmelser ikke have været mere levende og piinlige end mine ligeoverfor denne Kreds. Intet manglede for at gjøre Ligheden fuldstændig, ikke engang de almægtige Strikketøier, disse for mig af alle Vaaben i en Dames

Haand mest frygtede, der kunde mellem de korte Tiltaler og lange Blik begynde «schicksalschwer zu rauschen». Jeg saae paa Fru L. at hun leed ligesom jeg, og det var en sand Lise, da Værten med vore 2 Herrer kom, og fordrede os op at besee Haugen. Da kom Fru L. med et Slags Fortvivlelse og hvidskede til mig, at vi vare budne der til Middag, og Fader havde modtaget, da han ingen Undskyldning havde! Alle vore skjønne landlige Planer laae omstyrtede ved det rædsomme Ord: Middagsbord. Vi havde glædet os til at nyde Naturen med fulde, tørstige Drag, løst fra Stadens og Selskabelighedens Baand, vi havde ret udmalet os hvorledes vi vilde traske om i Landsbyen, snakke med Ungerne, sole os i det Grønne og leve frugalt, og nu saae vi os i en stiv Familiekrede, fordømt til et rigt, ziirligt Middagstafels lange Qvaler, kort udsat for al den Gêne vi netop flygtede for og som blev forøget ved den Omstændighed at det netop var en Familiefest, Fruens Geburtsdag – thi fatalt er det at *generes*, men at vide at man *generer* er endnu fatalere. F. havde vist ligesaameget imod det som vi. Fru L. – . yttrede for M. disse Betænkeligheder. Medens vi vandrede omkring i Haven ført af Værten og dennes Søster, var jeg ilet lidt foran de Andre. M. indhentede mig og sagde at det gjorde ham saa ondt at han havde derangeret vor Plan at han havde troet at gjøre os en Fornøielse ved at føre os ind til denne Familie. Jeg afbrød ham med nogle trøstende Forsikringer, og tænkte hos mig selv at jeg vilde resignere for hans Skyld og gjøre gode Miner til slet Spil. «Det kan endnu ændres» sagde han med en elskværdig Hjertelighed i Stemmen, «siig mig blot da, hvortil De har mest Lyst, vil De at vi skulle gaae i Landbyen, eller blive her?» «Ak ja i Landsbyen» sagde jeg, jeg føler mig saa ulykkelig mellem alle disse Fruentimmer – «Jeg skal sørge for Vognen» – – men, afbrød jeg ham, «De skal derfor ikke bringe det Offer og følge med os, De bliver hos Deres Ven.» – «Nei jeg gaaer helst med Dem,» svarede han: Her blev vor korte Samtale afbrudt. Det er mærkværdigt at vi ikke uden en vis Gêne eller Uro kunde være alene, hos mig havde denne Gêne alligevel noget fortryllende ved sig. Jeg bemærkede at hvergang jeg talte med de Andre var han almindeligviis alvorlig, men ved hvert Ord han henvendte til mig, trak hans besynderlige Smil op der bestaaer af et pludseligt Træk af Munden tilbage i de dybe Mundvinkler. Jeg sønderbrød mit Hoved med dette Smil, der især i det sidste tète a tète var saa stærkt at det et Par Gange gik over til et lydeligt Hm! Hm! jeg smilede ogsaa, men det var af den samme uforklarlige Forvirring. Som Barn og i min første Ungdom naar jeg befandt mig ligeoverfor eller talede

med Personer der paalagde mig nogen Gêne, røbede jeg denne altid i en Lyst til at lee jeg ikke kunde betvinge. Hvorfor denne Lyst kom hos ham, naar han talte med mig veed jeg ikke, men jeg gjør vist ikke denne overlegne Aand, denne fine, slebne Verdensmand nogen Skam, naar jeg troer at den kunde skrive sig fra den samme Kilde som min. Jeg var bleven lettere til Sinds efter denne Forklaring og jeg overlod mig til Nydelsen af min Frihed. Hvor herligt efter et langt Fængsel i et Par snævre Værelser i Byen at see den ubegrændsede Natur for sig! Mig vilde Naturs Elev – eine Tochter des rauhen Norden, blev denne Trang undertiden for utaalelig – jeg græd engang da jeg saae en Flok Duer svinge sig over Naboetaget uden at disse lykkelige bevingede havde den mindste Anelse om hvad Hamburger bon ton var og da Trætoppene i Naboehaugen begyndte at grønnes under Kjøkkenvinduet, følte jeg sommetider saadan beklemt Lyst til at springe ud af Vinduet! Men i den Hauge maatte man ikke sætte sin Fod og det var vist ikke heller tilladt at brække Halsen i den. Dog nu vare vi paa Landet – min gamle Lyst til at springe afsted som paa mine hjemlige Spadseergange vaagnede hos mig. Undertiden gjorde jeg det ogsaa. Engang kom vi til en Gang der løb nedad gjennem det tætte Budskads og jeg satte udefter som en Piil og var snart de Andre af Sigte – da hørte jeg nogen tæt bag mig. Det var M. der forsøgte at holde Skridt med mig. «Ah De vil prøve et Væddeløb» raabte jeg – «Ja svarede han, hvem troer De vinder?» «Jeg,» forsikrede jeg leende. Dog hvorledes gjengive Letheden i en saadan Samtale! Der maae en stor Kunstner til at hugge Epheuens lette spøgende Slyngning ud i Steen.

Haven var som fyrstelig. Chinesiske Taarn med klingrende Klokker der bevægede sig i Vinden, Eremitager og prægtige Pavilloner hvis ottekantede Speilvægge mangfoldiggjorde det smilende Panorama udenfor – alle disse Capricer og kunstige Overdaadigheder var der nok af, ikke at glemme det forunderligste, det gamle Riddertaarn. En saadan Flor af Blomster og Væxter kan man ikke forestille sig, alle Zoners Productioner blomstrede her, Side ved Side i broderlig Endrægtighed, og for at fuldstændiggjøre Begrebet om Paradiis maatte ikke heller Figentræet, beladen med Frugt, mangle. Selv en virkelig Fiskerhytte var tryllet ind paa Haugens Grund – den var nemlig ved dennes Udvidelse bleven skaanet af den godmodige Eiermand. Et mere idealsk Exemplar af en Blankeneserfiskehytte kan man heller ikke tænke sig. Den laae i Lye af Terrassen, tæt ved Stranden under et Tag af kjæmpestore Almer og tæt

indhegnet af blomstrende Syringer og Gyldenregn – vi maatte Alle udraabe: hvor deiligt! Her glemte man ganske Absicht, Kunsten. Vi gik ogsaa indenfor for at bese os. M. var henrykt. Han og jeg visiterede om i alle Kroge og vi jublede over hver nye Opdagelse, enhver Eiendommelighed i Meubler, Huusgeraad, især indtog os den rolige landlige Hygge, den udmærkede Reenlighed der herskede og de venlige Folk. «Hier möchte ich wohnen!» sagde M. Ich auch! svarede jeg. Jeg var ganske henrykt. Nu sidder jeg her i min Stue og undrer mig over dette ubefangne, ich auch. Men jeg er heller ikke længer henrykt. Sengene vare høist originale. De vare saa høie at man maatte tage et Tilsprang for at naae op i dem, men [da] dette vist ikke har forslaaet, var der stillet store Skamler foran, hvis Høide stod i Forhold til Husets Velstand – en meget høi Skammel tydede paa stor Rigdom. Til min Forundring vidste den lille comiske Doctorinde med Rottetænderne og de blomstrende Kinder, at i Norge er Kobberkjedlernes Antal Thermometret for Husets Rigdom. Da vi vare færdige med at bese Haugen foreslog jeg at gjøre en Tour hen til et Bjerg ½ Miils Vei høiere op, hvor der var en herlig Udsigt. Jeg havde før været der engang med D – s. Damerne bleve tilbage, men Fader og de tvende Herrer fulgte med. Om denne Tour er der meget lidt at sige – paa Henveien var jeg taus og meget forlegen. Det er altid piinligt at have nogen ligeoverfor sig i en Vogn, der er noget unaturligt galeimæssigt i denne parvise Urokkelighed og disse sammenkjedede Blik. Værten L. havde megen Liighed med Henrik, dennes Høide og Førlighed. Især naar han beholdt Brillerne paa var den virkelig iøinefaldende. Det var en behagelig, vittig og munter Mand og jeg syntes han maatte være elskværdig, senere hørte jeg ham meget nedrive af en Dame der meente at Konen havde indgaaet en Misalliance (hun var vel riig) og paastod at hun skulde være ulykkelig. Da vi kom hen, hvor vi standsede, paatog jeg mig at være Guide og førte dem hen paa Udsigten der var mere original og viid, end egentlig smuk. Fader raillerte ogsaa lidt derover og spurgte om det var den jeg havde pralet saa med, men M. tog min Smag i Forsvar. Imidlertid havde jeg gjemt den bedste tilsidst. Denne Udsigt fra Pavillonen oppe paa Skrænten er virkelig meget mærkværdig. Terrassen sænker sig fra den i betydelig Udstrækning ned til Elbens Bredder og er tæt bevoxet med Skov af alle mulige vilde Træer, hvoriblandt nogle høie prægtige Graner og Fyrre der kjækt trodse den fremmede Jordbund. Fra Pavillonen, der behersker denne Terrasse har man den herligste Udsigt over Elben og Bredderne hiinsides, det Indtryk man faaer af

den er af en fremmet næsten nordisk Art, saa jeg indbildte mig det maatte virke end mere overraskende paa den Einheimische end paa mig. Skoven nedenfor er gjennemskaaren i alle Retninger af Veie der føre Gud veed hvorhen – det er en sand Labyrinth. Men jeg var betaget af en Uroe, en Flygtighed der ikke tillod mig at dvæle længe paa noget Sted. Den dunkle Skov med sine hemmelighedsfulde Stier lokkede mig som om den lovede mig Husvælelse for mit urolige Sind. Jeg sagde Herrerne at de skulde ikke frygte for mig eller søge efter mig da jeg vilde støde til dem længere hen i en Retning jeg antydede dem med Fingeren – og dermed foer jeg ned ad den bratte Sandvei og forsvandt i Skoven inden jeg hørte deres Svar. Der var herligt derinde, nu var jeg alene, og jeg overlod mig ganske til hiint ubevidste Drømmerie som Skovaanderne fremlokke og beskytte. Hvor længe jeg vandrede omkring veed jeg ikke jeg erindrer ikke hvad jeg tænkte paa eller hvor jeg var, men jeg havde nok glemt Tiden, thi da jeg kom op paa Høiden igjen traf jeg Fader der sagde mig at begge Herrerne vare gaaede ud for at søge mig. Herregud, tænkte jeg, hvorfor straks Ængstelse! men lad dem kun gaae, det have de godt af. Dog de kom ikke igjen, her maatte jeg beskikke mig til at søge *dem* op. Jeg løb paa kryds og tvers – ikke et levende Væsen i den hele Lund! Jeg foer ligened til Vandet standsede – lyttede – i det Haab at det var dem – dog frygtede jeg det – mit Hjerte bankede naar jeg hørte noget rasle – men da alt forgjæves, vendte jeg tilbage til Fader. Oppe fra Høiden saae jeg M. komme ned mod mig. Han bød mig Armen og førte mig op ad Bakken idet han beskrev den Ængstelighed hvor[med] han og L. havde søgt efter mig. Jeg forsikrede at jeg havde søgt meget ængstelig efter dem. Snart sadde vi i Vognen og kom lykkelig hjem uden andre Modgange end det qvælende tykke Støvsand som Hestene næsten sank ned i. Da vi kom ned i Landsbyen og havde den tunge Vei opad yttrede L. at vi kunde trænge til M – s Vinger hvilket vi andre bejahede med den Forbeholdning at disse mægtige Vinger ikke maatte skaffe os længer bort end vi ønskede for den Middagsmads Skyld der ventede paa os, om da det ikke vilde være voveligt at betro sig til dem. Over dette rødmede M. gennem Støvet, og forsvarede sig saa nydelig ganske som en 16-aarig Pige man bryder for en Kjærest, og talte om hvor satiriske vi vare. Strax vi kom hjem skulde vi tilbords, nu vare vi bleven kjendte med hinanden saa vi fandt os lettere i vor Skjæbne at blive. Ved Bordet sad jeg mellem vor Vært og Fruens Broder, et ungt hamburgsk Menneske, som saae saa ulykkelig ud som en Millionair der ikke har Vid og

Gemyt nok til at taale at være det: kort, hvem Verden ikke har mere at give. Han var ordknap og saae fortrædelig ud. Ved Bordenden Værtinde, ved Siden af hende M. Derpaa Fader der havde ført en gammel Bestemoder til Bords. Vor lille Kreds og Verten var de eneste Talende, det hele øvrige Selskab lange Rader af Fruentimmer og Børn sadde tause og ubevægelige som chinesiske Dukker de snakkede ikke engang mellem sig. Lykkeligviis blev Conversationen paa vor Side ført med saa megen Liv, L. vidste som en galant Vert at drage mig jevnt ind i den, at jeg ikke fik ret Tid til at overlade mig til den ængstende Fornemmelse Synet af saamange Tause opvækker og som formeres ved at tænke at vi ere Skyld i denne Tvang for dem.

Vor Samtale var meget livlig, der blev fortalt, givet mange gode Bemærkninger, sagt endeel Vittigheder, man disputeerte, man drillede hinanden og drak de prægtigste Vine. Da man drak paa M – s Bortreise sagde L. snart vil Digteren ombytte «der rothe Baum» (Et Sted udenfor H. hvor M. logerte) med Helgolands eneste lille Træ, og der rothe Baum give meget nødig Slip paa ham da det er den bedste Frugt det nogensinde har baaret.»

Vi vare blevne ganske muntre da vi stode op for at drikke Caffee under Portalet i Haugen. Jeg fløi ned ad den engelske Græsvold som, indhegnet til begge Sider af de høie dunkle Træer, aabned et Perspectiv mod Søen. Her stod paa en høi Stang et Flag som bølgede sagte i den milde Luft – Solen var i Synken, dens Straaler faldt ligesom gjennem et rødt Slør uden at nogen Skye fordunklede Himlen og udgjød et saadant Skin af usigelig Mildhed og Resignation over hele Naturen, som jeg blot havde seet det Aftenen for min Afreise hjemmefra. Hvem kjender ikke slige udprægede Stemninger i Naturen der undertiden byde sande smertelige næsten ironiske Contrast med vor Egen! Begge L – s fulgte mig, Faderen med sin yngste spæde Søn paa Armen. Han syntes at være ret lyksalig over ham og fortalte mig at han var den yngste af det «junge Deutschland». Imidlertid løb M. ind og kom tilbage med min blaa Hat som han rakte mig med sin sædvanlige gauche Maneer der røbede hvilken sand poetisk Mangel paa Øvelse i det almindelige Galanterie og Høflighedsvæsen – o hvor betegnende hvor udtryksfuldt, var ikke en saadan lille Bevægelse af ham midt i hans almindelige Tilbageholdenhed! Han sagde intet, idet han rakte mig den hen og jeg vilde ikke gjøre ham nogen Skam i den Vei modtog den med et «hvorfor har De hentet den, jeg behøver den jo ikke.» – «Jeg troede De ønskede

den, jeg er bange De bliver brun af Solen» – «Ak her er ingen Sol – hvilke Farver har det preusiske Flag?» Sort og hvid, svarede han med en Mine, som saae ud som «sort og hvid» saa jeg troede det var et Raillerie og svarede i samme Tone, men han forsikrede mig at det var hans Alvor. Efter Caffeen besluttede vi at gjøre en Tour til Landsbyen. L. og hans Kone M. og en af de umælende unge Damer og jeg vare af Partiet – Fader og Fru Rath vilde blive tilbage. Paa denne Tour lærte jeg at kjende Fru L. jeg taledede meest med hende. Det er en af disse stille qvindelige Sjele, hvis Ordknaphed havde noget piquant da man veed den ikke grunder sig paa indre Tomhed, et vist Udtryk af Lidelse som man ikke vidste om det var sjeleligt eller legemligt udbredte noget Indtagende over hende, Glæde vilde vist ikke have klædt hende. Hun var for maver og havde for dybe sorte Øine dertil. Da vi gik nedad bad jeg hende hjertelig ikke at tænke med Uvillie paa os fordi vi som Vildfremmede vare traadte ind i en Familiefest paa en saadan Dag, men jeg lovede hende aldrig at gjøre det mere. Hun afbrød mig saa venlig forsikrende at jeg troer nok hun holdt os det tilgode ogsaa bagefter. Det lille Rede af en Landsbye ligger indeklemmt mellem Dünerne, med sine lave Tage høie Steentrapper og hængende Haver. Men dette underlige uregelmæssige Terrain udfordrede netop hiin flygtige Dæmon i mig, det bragte mig ret til at forsøge mine Kræfter. Jeg blev vild og forvoven som en angorisk Geed, medens vi klavrede om henede, ingen Sandbanke var for steil, ingen Terrasse for brat at jeg ikke sat ud over dem, intet Punkt for fjernt eller farligt, at jeg ikke naaede det, undertiden lod jeg dog mine Ledsagere Valget enten de vilde gaae den lige, fornuftige Vei, Livets jevne Prosa, eller naae Maalet paa den vilde, poetiske, eventyrlige Vei, og naar de for at føie mig valgte det sidste og satte alle muelige Seil til for at overvinde Vanskelighederne, var jeg ordentlig lidt ængstelig tilmode ved deres Anstrengelser, og tænkte om der kunde være Brystsyrge iblandt; Fruen saae ganske hectisk ud. M. sagde engang idet han voltigeerte ud over en Terrasse: «Det er umueligt andet end at følge Dem, hvor De saa gaaer hen.» Men saa var jeg til Gjengjæld igjen fornuftig for at tækkes dem, og gik nok saa hyggelig og talte med Fruen.

Midt under en saadan fornuftig Raptus, standsede vi foran en af Hytterne. Vi blev alle fængslede af det samme Syn. Inden for Hegnet af den lille Hauge sad en ung Blankeneserinde i hendes maleriske Dragt, med et lille Barn paa Skjødet, ved

Siden af hende legede en ældre Dreng. Den unge Moder var saa smuk, den hele lille Gruppe saa livsfrisk og yndig, at vi samtlige gave et Overraskelsesudraab, det var den livagtige Madonna della Sedia. Fru L. kjendte hende, og proponerede for mig at gaae indenfor, den unge Kone fulgte, Herrerne bleve udenfor. Egentlig var det for at faae tømt vore Skoe, som ved at rode i den dybe Sand, vare blevne saa besynderlig tunge, og viste sig at indeholde en utrolig Beholdning af Sand. Efter denne Lettelse var Fru L. gaaet hen til Vinduet og kjælede for Barnet. Jeg betragtede denne Scene taus, med hiin besynderlige halv skye og halv tiltrækkende Følelse, der altid griber mig ligeoverfor smaae Børn og som gjør mig saa forlegen, naar nogen opfordrer mig til at snakke med dem – ak denne Følelse og dens skjulte Oprindelse med al sin Bitterhed og Vemod traadte frem i min Erindring i dette Øieblik. Den trængte sig ligesom frem i Øinene, i hver Ansigtsmuskel – da jeg idetsamme ved at slaae Øiet op mødte M – s Blik der med et besynderligt Udtryk var fæstet paa mig – han stod foran det aabne Vindue – Var det Smil, var det Nysgjerrighed! jeg saae det ikke, thi jeg foer som ramt af Lynilden tilbage i det dunkle Rum. Jeg skammede mig da vi traadte ud af Døren og gav mig ivrig i Snak med Fruen, til vi kom hjem. Her blev der holdt lidt Toilette, drukket The og derpaa talt om Hjemreisen. Dog først skulde et Taarn i Haven bestiges. Da jeg havde drukket en Kop sneg jeg mig ud, gik langsomt i Forveien og ventede de Andre, men kun M. og L. kom efter mig. Da jeg vilde tilbage for at hente Fader, forsikrede de mig at det ikke vilde nytte da han ingen Lyst havde, og at gamle Fru R. kunde ikke taale den Anstrengelse. Jeg maatte anbetroe mig deres Ledsagelse. Derimod var der intet at indvende, og jeg steg alene op i Taarnet med begge Herrerne. Det er bygget som en af de gamle tyske Borge i Form af Ruin. Vindeltrapper føre op gennem 4 Etager, og fra hver af disse aabne de colossale Buevinduer den vide Udsigt, der bliver herligere jo høiere man stiger op. M. havde aldrig været der, var henrykt, og jeg var mere end henrykt. Den Spænding hvori jeg havde været den hele Dag havde nu naaet sit høieste Punkt der ogsaa var dens Udgangspunt. Da jeg med et Udraab svingede mig op ad Trappen og ud paa den høieste Tind hvor man har Himlen til Tag og blot nogle løse henslængte Stene som Værn mod Afgrunden, greb L. mig forfærdet fast, uden at Grunden til denne Frygt kunde ligge saameget i den legemlige Bevægelse som i mine Blikke, mine feberglødende Kinder. Hvad der bevægede mig saa?

En bestemt, bevidst Følelse havde jeg deraf, det var Sorg over Skilsmissen fra alt det jeg saae. Denne Sorg havde en vild, men skuffende Skikkelse. Folk troede jeg var glad og munter, og endnu lever jeg vidst i deres Erindring som den lystige norske Pige. I det Øieblik jeg stod ude paa Tinden blev jeg mig denne Sorg bevidst, jeg blikkede rundt om mig og tog Afskeed med den tydske Jordbund, med dens venlige Mennesker, med dets blomstrende Haver med Elben med alt som jeg var bleven fortrolig med. Ved Siden af dette solvarme, venlige Billede kan jeg ikke nægte at mit fjerne Nord som jeg nu skulde vende tilbage til, traadte noget barsk og truende frem, jeg vidste at jeg gik hen at begrave den Smule freidige Lebenslust jeg havde tillagt mig blandt disse Fremmede, i dets Kulde og Øde – ja mit Fædreland tilgiv mig, men jeg tænkte i det Øieblik med Skræk paa dig. Hvad skulde jeg der, hvad kunde mit Hjem byde mig! Ak den hjemlige Jordbund var i Grunden ikke andet for mig end en uhyre Valplads, hvor jeg havde begravet min glade Barndom, mine Ungdomsforhaabninger og sødeste Drømme. Kun saarende Erindringer vilde modtage den Hjemvendende, i mine Venners Træk vilde jeg blot læse Sorgens og Erindringens Runer, evige Gravskrifter over en evig, *aldrig glemt Fortid*. Men nedenunder mig rødmede Solen med sine sidste Straaler de yppige Trægrupper i Haven, det lyse Grønsvær laae alt indhyllet i Skygge, og naar jeg saae ud over den majestætiske Flods rolige Flade ved hvis Bredder jeg havde søgt og fundet kort Glemsel, men som jeg nu skulde forlade uden Haab om nogensinde at vende tilbage, da hævede et vildt Mod mig i Veiret og idet jeg bøiede mig ud over Trætoppene nedenunder hørte jeg dem hvidske op til mig, at deres bløde hvælvede Kroner vilde favne mig ligesaa venlig som mine Venners Arme i det fjerne Hjem og vugge mig til Roe ovenikjøbet, og jeg spurgte mine Ledsagere om de troede de havde noget ondt af at forsøge denne Nedvei, og de svarede nei, det vilde vist ikke skade mig noget, men L. holdt mig ikke desmindre fast ved Kjolen. M. rørte mig ikke, men han sagde til L. at naar han blev træt af Livet vilde han komme til ham og bestige hans Taarn for idetmindste at døe smukt, hvortil L. svarede: vel! men først tømme vi et Par Flasker Champagne sammen og see saa Sagen an. M. meente fremdeles at det vilde være herligt at sidde deroppe og skrive, da Phantasien vilde faae et aldeles nyt, høit Sving, at han engang vilde forsøge det men min prosaiske Bemærkning at Pen og Papir og alt bevægeligt vilde faae det samme høie Sving og maaskee svinge sig reent bort for ham, forstyrrede denne smukke Idee og han

maatte bekjende at det var et dumt Indfald. Men der var herligt! At være deroppe i Maaneskin! et almindeligt Menneske maatte blive Digter, og en Digter Gud. Jeg steg ugjerne ned. Adieu Deutschland!

Paa Hjemtouren sad jeg ligeoverfor M. og vi talede næsten udelukkende med hinanden, medens Fader og Fru L. godhedsfuld passiarede om Veiret og Støvet og Veiret igaar. Jeg vil ikke kunne gjengive meget af vor Samtale. Det var en af disse dybe, rige Seelenaustausch, saa skjeldne i Livet, hvorved man er uenig, om man giver mere end man modtager, og hvor Tausheden selv er veltalende. Men jeg erindrer at jeg var saa lykkelig. De to Mile som om Formiddagen vare forekomne mig i Hede, Støv og gemeinschaftlig Samtale saa uendelig Side 346 lange, endte inden jeg kunde begribe hvorledes. Jeg veed nu at en Delinquent der skal forlade Verden en skjøn Maidag, maae finde Veien til Retterstedet alt for kort. Da vi havde naaet Altona faldt Talen (jeg troer dog ikke det var Altona selv, der vagte denne Ideeforbindelse) paa Overcivilisation, Tidsaanden og disses gjensidige Indvirkninger. Der var desværre lidt Tid til at forhandle dette intressante Evne som jeg gjerne havde hørt noget mere om. Men jeg erindrer at M. talte meget langmodig derom, at vi bleve enige om at den første var et Onde der kunde blive fordærveligere end Barbariet selv, og han talte om Raad mod Giften, og at jeg tilsidst i al Beskedenhed gav mit Raad som ikke var fuldt saa lempeligt som hans, jeg meente, at det eneste Universalmiddel mod det snigende Ondet var at den hele Jord træt af den sørgelige Byrde af denne forkeerte og fordærvede Menneskehed, at den hele Jord med samt dens Taalmodighed brast, og begrov os med vore Dampvogne og Maskiner og tydske Bøger og vor Luxus og sygelige Forføielse [?] og at kun et lidet Antal dygtige Folk arbeidede sig ud af dette nye Chaos som Myrer af en omstyrtet Tue for at begynde et nyt, kraftigt Naturliv igjen – og han raabte med comisk Forfærdelse: Gud hvilke rebelske Ideer! etc. men lagde alvorligere til: «med saadanne mørke Taler forstyrrer De det muntre livsfriske Billede jeg glædede mig til at tage med af Dem – De gjør mig bedrøvet.» «Ak,» svarede jeg, «Sie haben gewiss geglaubt dass ich ein gutes nettes Mädchen» var, og han loe høit.

Vi vare nu ved Døren – M. vilde gaae men Fru L. søgte med sin sædvanlige Hjertelighed at overtale ham til at følge med op. Vi havde deelt Dagen saa trolig med hinanden at vi ogsaa burde slutte Aftenen sammen, meente hun. Men M. vedblev høflig at undskylde sig – han havde givet et andet Løfte. Denne lille Scene

varede en Stund, medens vi Andre hørte tause til, og da jeg syntes den trængte til en Afbrydelse sagde jeg til M: vil De gaae med op? og M. fulgte os uden at sige et Ord, men jeg havde ikke vovet at see paa ham i det Øieblik.

Vi havde spiiist til Aftens under en almindelig Passiar. Jeg var stille og temmelig alvorlig. Jeg længtede efter Roe skjøndt jeg vidste at denne Roe vilde komme som en total Slaphed, en grændseløs Nedstemmelse, men ogsaa den var god for at kunne reise Dagen efter. Fader gav Signal til at gaae, idet vi reiste os fra Bordet, og jeg saae M. tage Farvel med L – s. Derpaa kom han hen til mig og bukkede idet han sagde nogle almindelige forbindtlige Ord, hvormed man pleier at tage Afsked. Jeg kunde ikke see ham, thi jeg lukkede næsten Øinene, medens jeg intet sagde. Der blev en lang Pause hvori jeg vidste at han betragtede mig, jeg følte det gjennem de lukkede Øine. Men det forvirrede mig ikke mere – jeg var alt rolig. Ubevægelig som under den hele Scene slog jeg Øinene op og mødte hans Blik. Det var det sidste. Han bukkede endnu engang, jeg bøiede mig og han gik.

Noter:

[n1](#). Billede paa sand lilleputiansk Værdighed.

[k1](#). *Otte Dage i Hamburg* ble skrevet av den 24 år gamle Camilla Wergeland høsten 1837 og utgitt som føljetong i det håndskrevne tidsskriftet *Forloren Skildpadde* som hun laget sammen med venninnen Emilie Diriks. Teksten handler om møtet med den tyske forfatteren Theodor Mundt i Hamburg sommeren 1837.

Camilla Colletts *Otte Dage i Hamburg* er lastet ned gratis fra bokselskap.no